

Aliance náhradních rodin ČR, z.s.

Vyjádření k současné situaci novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb.

V oblasti náhradní rodinné péče všichni netrpělivě vyhlíží připravovanou novelu zákona o SPOD. Její projednávání a prostor pro nutné změny se však bohužel neustále odsouvá. Aliance náhradních rodin ČR, z.s. upozorňuje, že odkládání novely může mít drastické dopady na institut přechodné i dlouhodobé pěstounské péče v České republice.

Vzhledem ke končícímu volebnímu období v říjnu 2021 je nutné se předlohou začít zabývat co nejdříve: nejsou žádné záruky, zda ji nová politická reprezentace vzešlá z příštích voleb neshodí pod stůl. Včera bylo pozdě.

Již v současné době je znatelný pokles počtu přechodných pěstounů. Od několika desítek přechodných pěstounů v krajských skupinách máme avizované ukončení činnosti. Důvodem je velmi nízké finanční ohodnocení, které přechodné pěstouny dostává čím dál častěji do existenčních potíží. Dalším uváděným důvodem je frustrace z nepružnosti a neefektivnosti celého systému.

Zoufale chybí i velké množství dlouhodobých pěstounů, kteří by zajistili následnou péči pro děti odcházejících z přechodné pěstounské péče. Ale nejen děti, které jsou umisťovány do přechodné pěstounské péče, potřebují náruč dlouhodobých pěstounů. Na své rodiny čeká v ústavní péči téměř 8 000 dětí! **Přestože je pěstounská péče výrazně levnější a na děti má pozitivní a uzdravující vliv, je stále podceňována a málo podporována!**

Je nutností zrekonstruovat zastaralý systém a pěstounství dát zcela nový směr. První vlaštovkou měla být právě zmiňovaná novela zákona o SPOD. Naléhavě vnímáme nutnost navázání odměny pěstouna na minimální mzdu s pravidelnou valorizací. Tento směr byl nastaven novelou z roku 2013, kdy byla odměna dlouhodobých pěstounů ve výši minimální mzdy (v r. 2012 – 8 000,- Kč). Dnes je minimální mzda 15 200,-Kč a odměna dlouhodobého pěstouna je hluboce pod minimální mzdou. Obdobné je to i u přechodných pěstounů, kdy odměna byla stanovena koeficientem (2,5x8 000,- Kč=20 000,-Kč) minimální mzdy. Od roku 2012 se minimální mzda zvedá každý rok a odměna přechodného pěstouna je stále na stejné výši. Finanční zajištění by mělo být natolik dostačující, aby se pěstouni mohli plně věnovat svým svěřeným dětem a působit, v první řadě, jako psychoterapeutická rodina. Pro pěstounské rodiny je zapotřebí vytvořit dostatečnou síť podpůrných služeb. Jen tímto způsobem se podaří snížit počet dětí v ústavní výchově.

Aliance náhradních rodin ČR, z.s.

Jako pěstouni se cítíme být zaměstnanci Úřadu práce ČR. Odměna pěstouna se považuje pro účely některých zákonů za příjem ze závislé činnosti, podléhá zdanění a odvodům zdravotního a sociálního pojištění.

Zároveň chápeme, že vzhledem k povaze výkonu pěstounské péče není možné uzavřít s pěstounem pracovní právní vztah dle Zákoníku práce. Výkon pěstounské péče je nepřetržitý, nelze dodržet předepsané přestávky v práci, pracovní doba není nijak ohraničena.

Pro představu uvádíme příklady, které se vztahují na zaměstnance v ústavní péči, které nejsou vůči pěstounovi dodrženy.

	Zaměstnanec	Pěstoun	
Týdenní pracovní doba 40 hodin	Ano	Ne	Nelze dodržet
Přestávka v práci - víkend	Ano	Ne	Nelze dodržet
Pracovní neschopnost	Ano	Nevyužívá se. Pěstoun se stará i v době nemoci.	Prakticky nelze uskutečnit. Teoretický nárok je, ale "kam s dětmi"?
Dovolená na zotavenou 25 pracovních dní	Ano 25 pracovních dní	Ne 14 kalendářní dní tzv. respit	Respit lze uskutečnit, pokud si jej pěstoun zajistí - u dětí s postižením je to prakticky nemožné.
Povinné školení 24 hodin za kal. rok	Ano	Ano - povinné i pro partnera	
Náhrada cestovného	Ano	Ne	Pěstoun hradí z odměny
Náhrada za pracovní úraz nebo trvalé následky	Ano	Ne	Např. při nákaze hepatitidou, dopravní nehody atd.
Pojištění majetku při škodě způsobené při výkonu nebo dítětem	Ano	Ne	Dítě je členem domácnosti, pojišťovna nehradí.
Opravy a údržba pracoviště hrazené státem	Ano	Ne	Pěstoun hradí z odměny
Vybavení pracoviště spotřebiči, nábytkem	Ano	Ne	Pěstoun hradí z odměny nebo dávky "potřeby dítěte"

Aliance náhradních rodin ČR, z.s.

Pěstoun, kromě své práce, dává státu k dispozici svou domácnost a její vybavení bez nároku na kompenzaci. Jakoukoliv údržbu nebo nákup spotřebičů provádí z odměny pěstouna ve vlastní režii. Dlouhodobému pěstounovi náleží jednorázový příspěvek při přijetí na vybavení přijatého dítěte pro celou dobu péče (do zletilosti nebo ukončení vzdělání).

Pokud by stát akceptoval alespoň odměnu pěstouna v obdobném režimu, jako je odměňování státních zaměstnanců vyvíjela by se odměna pěstouna od roku 2017 následovně.

časové období	nárůst platů dle tabulek	dlouhodobá PP 8000,-	dlouhodobá PP 12 000,-	přechodná PP 20 000,-
k 01. 07. 2017	23%	9 840,-	-	24 600,-
k 01. 11. 2017	10-15% ve výpočtu 10%	10 824,-	-	27 060,-
k 01. 01. 2019	7%	11 582,-	12 840,-	28 954,-
k 01. 01. 2020	1 500,-	13 082,-	14 340,-	30 454,-
k 01. 01. 2021	10%	14 390,-	15 774,-	33 500,-

K 1. lednu 2018 byla odměna dlouhodobých pěstounů jednorázově zvýšena z 8 000,- na 12 000,- Kč.

V tabulce uvádíme nárůst odměny pro obě částky v odpovídajícím období.

Za Alianci náhradních rodin předkládáme následný návrh zvýšení odměny pěstouna, který se opírá o pravidelnou valorizaci.

V případě akceptace tohoto návrhu by u dlouhodobých pěstounů došlo k odejmutí rodičovského příspěvku stejně, jako je tomu nyní u přechodných pěstounů a směřování přechodné pěstounské péče a dlouhodobé nepřibuzenské péče k profesionalizaci. I přes toto navýšení zůstává pěstounská péče ekonomicky levnější variantou než péče ústavní. Věříme, že náš návrh by zvýšil zájem o pěstounskou péči, dal pěstounům záruky, které v současné době chybí. Čímž by zajistil dalším znevýhodněným dětem prožít dětství v milujících rodinách.

Aliance náhradních rodin ČR, z.s.

Návrh financování ANR				
Návrh odměn přechodného pěstouna	bez dítěte 1,8 x min. mzdy 26 280,-	1 dítě 2,25 x min. mzdy 32 850,-	2-3 děti/1 handicap. 2,5 x min. mzdy 36 500,-	za každé další dítě v PP 0,45 x min. mzdy 6 570,-
Návrh odměn dlouhodobého pěstouna	1 dítě 1,5 x min. mzdy 21 900,-	2 děti 2 x min. mzdy 29 200,-	3 děti/1 handicap. 2,5 x min. mzdy 36 500,-	za každé další dítě v PP 0,45 x min. mzdy 6 570,-
Příbuzný pečující	1 dítě 7 000,- nepojistná plošně	1 dítě s handicap. 21 000,-	za každé další dítě ať již s handicap. nebo bez něj 7 000,-	maximální částka 21 000,-

Srovnání nákladů ústavní péče a pěstounské péče

Náklady na 1 zdravé dítě v závislosti na formě péče

Počet dětí	Dětský domov	Dlouhodobá PP	Kojenecký ústav	Dlouhodobá PP + rodičovská	Přechodný pěstoun
1	45 000,-	25 030,-	65 000,-	35 030,-	35 750,-
2	90 000,-	38 020,-	130 000,-	48 020,-	40 700,-
3	135 000,-	59 050,-	195 000,-	69 050,-	45 650,-

Počet dětí	Hrubá mzda PP	Odvody	Doprovodná org.	Potřeby dítěte	Hrubá mzda PPPD	Odvody	Doprovodná org.	Potřeby dítěte
1	12 000,-	4 080,-	4000,-	4950,-	20000,-	6800,-	4000,-	4950,-
2	18 000,-	6120,-	4000,-	9900,-	20000,-	6800,-	4000,-	9900,-
3	30 000,-	10200,-	4000,-	14850,-	20000,-	6800,-	4000,-	14850,-

Dle věku se v případě PP zvyšuje příspěvek na potřeby dítěte o tyto částky		
Do 6 let věku	Dle uvedeného	Tj. 4950,- měsíčně
Do 12 let věku	1155,-	Tj. 6105,- měsíčně
Do 18 let věku	2035,-	Tj. 6985,- měsíčně
Do 26 let věku	2310,-	Tj. 7260,- měsíčně

Aliance náhradních rodin ČR, z.s.

Částky pěstounské péče jsou včetně super hrubé mzdy, nákladů na doprovodnou organizaci a příspěvku na úhradu potřeb dítěte.

Brno, 22.1.2021

Bohumila Krejčíková
Předseda ANR ČR, z.s.